KONINKRIJK BELGIE

ROYAUME DE BELGIQUE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 30 april 1999 door de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van wet "houdende instemming met het Verdrag houdende het statuut van de Europese scholen, bijlage I en II, gedaan te Luxemburg op 21 juni 1994", heeft op 1 juli 1999 het volgende advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre des Affaires étrangères, le 30 avril 1999, d'une demande d'avis sur un avant-projet de loi "portant assentiment à la convention portant statut des écoles Européennes, annexes I et II, faites à Luxembourg le 21 juin 1994", a donné le 1er juillet 1999 l'avis suivant :

STREKKING VAN HET ONTWERP

Het voorontwerp beoogt de instemming van de wetgevende kamers met het verdrag houdende het statuut van de Europese Scholen, dat een nieuwe regeling behelst voor de Europese Scholen. Europese Scholen zijn onderwijsinstellingen van kleuter-, lager en secundair onderwijsniveau die in hoofdorde ten behoeve van de kinderen van het personeel van de Europese Gemeenschappen zijn opgericht.

Een eerste titel van het verdrag omschrijft de taak van de Europese Scholen, de wijze van hun oprichting, het verstrekte onderwijs en de pedagogische organisatie en bevat bepalingen betreffende de erkenning van de door de scholen uitgereikte diploma's en getuigschriften. De Europese scholen wordt rechtspersoonlijkheid verleend.

Titel II somt de organen van de scholen op en omschrijft hun samenstelling en bevoegdheden. Titel III regelt de vertegenwoordiging van het personeel, titel IV de inspraak van de ouders. Titel V betreft de financiële organisatie en titel VI de geschillenregeling, waarbij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen bevoegd wordt verklaard om geschillen tussen de verdragsluitende partijen inzake uitlegging en toepassing van dit verdrag te beslechten en waarbij een kamer van beroep wordt ingesteld voor zekere geschillen die betrekking hebben op de toepassing van het verdrag op de erin bedoelde personen.

VOORBEHOUD

1. In zijn advies L. 25.441/1 bij een voorontwerp van decreet (1) maakte de Raad van State, afdeling wetgeving, het volgende voorbehoud :

"Bij de bekrachtiging van het Protocol, ondertekend te Luxemburg op 13 april 1962, nopens de oprichting van Europese Scholen vastgesteld onder verwijzing naar het te Luxemburg op 12 april 1957 ondertekende Statuut van de Europese School, maakte België, overeenkomstig artikel 8, teneinde de gelijkvormigheid van het Protocol met de Belgische wetgeving inzake het taalstelsel in het onderwijs en meer bepaald met de wet van 30 augustus 1960 te verzekeren, het volgende voorbehoud : "De toepassing van lid twee van artikel 1 doet geen afbreuk aan de Belgische wetgeving inzake de toelatingsvoorwaarden tot instellingen van onderwijs" (2).

Artikel 1, tweede lid, van het Protocol van 12 april 1957 laat immers toe dat andere kinderen dan de kinderen van het personeel van de Europese Gemeenschappen, van welke nationaliteit ook, tot de Europese scholen worden toegelaten.

Men achtte dit niet bestaanbaar met de artikelen 4 en 20 van de wet van 30 juli 1963 houdende

---

(1) Advies L. 25.441/1 van 24 oktober 1996, over een voorontwerp van decreet "houdende goedkeuring van het verdrag betreffende het statuut van de Europese Scholen, ondertekend in Luxemburg op 21 juni 1994" (Parl. St. Vl. Parl. 1998-99, nr. 1310/1.

(2) Zie de parlementaire bespreking daaromtrent : Parl. St., Senaat, 1974-1975, nr. 525/1, 2 - 3 (memorie van toelichting), Parl. St., Senaat, 1974-1975, nr. 525/2, 2 - 4 (verslag), Hand., Senaat, 18 juni 1975, 2477-2478 en Hand., Kamer, 6 november 1975, 191-192.

taalregeling in het onderwijs. Artikel 4 bepaalt dat de onderwijstaal in het Nederlandse taalgebied het Nederlands is, het Frans in het Franse taalgebied en het Duits in het Duitse taalgebied, behoudens in de gevallen bepaald bij de artikelen 6 tot 8. Artikel 20 bepaalt dat in de scholen die in België worden opgericht krachtens een internationale overeenkomst waaraan België deelneemt, de onderwijstaal overeenkomstig de artikelen 4 en 5, eerste lid (1), van de wet van 30 juli 1963 wordt bepaald voor leerlingen van Belgische nationaliteit en leerlingen van vreemde nationaliteit waarvan het gezinshoofd in België verblijft en niet behoort tot een volkenrechtelijke organisatie, een ambassade, een gezantschap of een consulaat of een instelling van internationale aard, als dusdanig erkend bij koninklijk besluit op eensluidend advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

Met het voorbehoud wenste de Belgische regering te vermijden dat de integrale toepassing van het Protocol het mogelijk zou maken dat in de Europese Scholen in Mol-Geel kinderen in een andere taalafdeling zouden worden opgenomen dan die bepaald in de Belgische wet.

Er blijkt niet dat thans opnieuw een dergelijk voorbehoud wordt gemaakt. Het ontbreken ervan zou betekenen dat artikel 20 van de voormelde onderwijstaalwet buiten werking wordt gesteld, aangezien artikel 1 van het goed te keuren verdrag niet uitsluit dat andere kinderen dan die van het personeel van de Europese Gemeenschappen tot de in België gevestigde Europese scholen worden toegelaten, en aangezien het verdrag voorrang heeft op een internrechtelijke regeling.".

---

(1) In het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad is de onderwijstaal het Nederlands of het Frans al naar de keuze van het gezinshoofd, wanneer dit in het bedoeld arrondissement verblijft.

Eenzelfde opmerking kan de Raad van State, afdeling wetgeving, herhalen bij het om advies voorgelegde ontwerp (1).

OPMERKINGEN BIJ DE TEKST

1. Het opschrift zou beter als volgt worden geformuleerd : "Ontwerp van wet houdende instemming met het Verdrag houdende het statuut van de Europese Scholen, en de Bijlagen I en II, ondertekend te Luxemburg op 21 juni 1994".

2. Rekening houdend met de opmerking bij het opschrift, redigere men artikel 2 als volgt : "Het Verdrag houdende het statuut van de Europese Scholen, en de Bijlagen I en II, ondertekend te Luxemburg (...)".

SLOTOPMERKING - SAMENWERKINGSAKKOORD

De Raad van State, afdeling wetgeving, merkte in zijn voormeld advies L. 25.441/1 op hetgeen volgt :

"Luidens artikel 92bis, § 4bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der

---

(1) Volgens de Vlaamse minister van Onderwijs zal de Belgische overheid bij de afronding van het ratificatieproces te dien einde een voorbehoud formuleren : zie zijn uiteenzetting in Parl. St., Vl. P., 1998-99, nr. 1310/2, 6.

instellingen, sluiten de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten, elk wat hen betreft, in ieder geval één of meer samenwerkingsakkoorden over de vertegenwoordiging van België bij internationale en supranationale organisaties en over de procedure in verband met de standpuntbepaling en met de bij gebreke van consensus aan te nemen houding in deze organisaties.

Het voorliggende verdrag omvat verscheidene bepalingen die verwijzen naar besluitvormingsprocessen waarin de verdragsluitende partijen zijn betrokken, zoals onder meer, de gratis terbeschikkingstelling en het onderhoud van lokalen (artikel 2.3 van het verdrag), de detachering of aanstelling van leerkrachten (artikel 3.2 en 12.4, a) en de vertegenwoordiging, het stemrecht en het voorzitterschap in de raad van bestuur (artikel 8.1,a en 8.5). Deze en andere aangelegenheden betreffen "de vertegenwoordiging van België" resp. "de standpuntbepaling en ... de bij gebreke van consensus aan te nemen houding" waarover de intern bevoegde overheden verplicht zijn een samenwerkingsakkoord te sluiten.

Het bestaande samenwerkingsakkoord met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie kan hier geen toepassing vinden, in strijd met de bewering van de gemachtigde van de regering, aangezien hier op geen enkel ogenblik sprake is van beraadslagingen of werkzaamheden in het kader van de Ministerraad van de Europese Unie.

Het Vlaams Parlement zal er dan ook moeten over oordelen of het zijn instemming met dit verdrag afhankelijk maakt van het voorafgaandelijk sluiten van een samenwerkingsakkoord. In ieder geval is dit samenwerkingsakkoord ook onderworpen aan decretale goedkeuring krachtens artikel 92bis, § 1, tweede lid, van de voormelde bijzondere wet tot hervorming van de instellingen.".

De Raad van State dient, mutatis mutandis, die opmerking te herhalen en de wetgevende kamers zullen er op hun beurt moeten over oordelen of zij hun instemming met

het verdrag afhankelijk maken van het voormelde samenwerkingsakkoord (1).

---

(1) In zijn in de vorige voetnoot vermelde uiteenzetting betoogde de Vlaamse minister van Onderwijs dat de Raad van State bij zijn opmerking was voorbijgegaan aan het feit dat de samenwerking terzake reeds geregeld is in het samenwerkingsakkoord van 20 november 1990 tussen de Staat en de Gemeenschappen betreffende de naleving van de verplichtingen van België tegenover de Europese Scholen, en hun financiering (B.S. 20 februari 1991, 3309). De inhoud van dat samenwerkingsakkoord dekt echter niet de in het voorliggende ontwerp aan de orde zijnde aangelegenheden. Overigens wordt in de memorie van toelichting bij het ontwerp gesteld dat het samenwerkingsakkoord "dient te worden herzien".

PORTEE DU PROJET

L'avant-projet de loi a pour objet l'approbation, par les chambres législatives, de la convention portant statut des écoles européennes qui comporte une nouvelle réglementation sur les écoles européennes. Les écoles européennes sont des établissements d'enseignement des niveaux maternel, primaire et secondaire qui ont été créés principalement à l'usage des enfants du personnel des Communautés européennes.

Un premier titre de la convention définit la mission des écoles européennes, les modalités de leur création, l'enseignement donné et l'organisation pédagogique. Il comporte, en outre, des dispositions relatives à la reconnaissance des diplômes et certificats délivrés par les écoles européennes et dote celles-ci de la personnalité juridique.

Le titre II énumère les organes des écoles et définit leur composition et leurs pouvoirs. Le titre III règle la représentation du personnel, le titre IV la participation des parents. Le titre V concerne l'organisation financière et le titre VI le règlement du contentieux qui confère à la Cour de justice des Communautés européennes la compétence de statuer sur les litiges entre les parties contractantes relatifs à l'interprétation et à l'application de cette convention et qui institue une chambre de recours pour certains litiges relatifs à l'application de la convention aux personnes qui y sont visées.

RESERVE

1. En son avis L. 25.441/1 sur un projet de décret (1), le Conseil d'Etat, section de législation, a formulé la réserve suivante :

"Bij de bekrachtiging van het Protocol, ondertekend te Luxemburg op 13 april 1962, nopens de oprichting van Europese Scholen vastgesteld onder verwijzing naar het te Luxemburg op 12 april 1957 ondertekende Statuut van de Europese School, maakte België, overeenkomstig artikel 8, teneinde de gelijkvormigheid van het Protocol met de Belgische wetgeving inzake het taalstelsel in het onderwijs en meer bepaald met de wet van 30 augustus 1960 te verzekeren, het volgende voorbehoud : "De toepassing van lid twee van artikel 1 doet geen afbreuk aan de Belgische wetgeving inzake de toelatingsvoorwaarden tot instellingen van onderwijs" (2).

Artikel 1, tweede lid, van het Protocol van 12 april 1957 laat immers toe dat andere kinderen dan de kinderen van het personeel van de Europese Gemeenschappen, van welke nationaliteit ook, tot de Europese scholen worden toegelaten.

Men achtte dit niet bestaanbaar met de artikelen 4 en 20 van de wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs. Artikel 4 bepaalt dat de onderwijstaal in het Nederlandse taalgebied het Nederlands is, het Frans in het Franse taalgebied en het Duits in het Duitse taalgebied, behoudens in de gevallen bepaald

---

(1) Avis L. 25.441/1 du 24 octobre 1996, donné sur un avant-projet de décret "houdende goedkeuring van het verdrag betreffende het statuut van de Europese Scholen, ondertekend in Luxemburg op 21 juni 1994" (Doc. parl. Vl. P., 1998-99, n° 1310/1).

(2) Zie de parlementaire bespreking daaromtrent : Parl. St., Senaat, 1974-75, 525/1, p. 2-3 (memorie van toelichting), Parl. St., Senaat, 1974-75, 525/2, 2-4 (verslag), Hand., Senaat, 18 juni 1975, 2477-2478 en Hand., Kamer, 6 november 1975, 191-192.

bij de artikelen 6 tot 8. Artikel 20 bepaalt dat in de scholen die in België worden opgericht krachtens een internationale overeenkomst waaraan België deelneemt, de onderwijstaal overeenkomstig de artikelen 4 en 5, eerste lid , van de wet van 30 juli 1963 wordt bepaald voor leerlingen van Belgische nationaliteit en leerlingen van vreemde nationaliteit waarvan het gezinshoofd in België verblijft en niet behoort tot een volkenrechtelijke organisatie, een ambassade, een gezantschap of een consulaat of een instelling van internationale aard, als dusdanig erkend bij koninklijk besluit op eensluidend advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

Met het voorbehoud wenste de Belgische regering te vermijden dat de integrale toepassing van het Protocol het mogelijk zou maken dat in de Europese Scholen in Mol-Geel kinderen in een andere taalafdeling zouden worden opgenomen dan die bepaald in de Belgische wet.

Er blijkt niet dat thans opnieuw een dergelijk voorbehoud wordt gemaakt. Het ontbreken ervan zou betekenen dat artikel 20 van de voormelde onderwijstaalwet buiten werking wordt gesteld, aangezien artikel 1 van het goed te keuren verdrag niet uitsluit dat andere kinderen dan die van het personeel van de Europese Gemeenschappen tot de in België gevestigde Europese scholen worden toegelaten, en aangezien het verdrag voorrang heeft op een internrechtelijke regeling. In het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad is de onderwijstaal het Nederlands of het Frans al naar de keuze van het gezinshoofd, wanneer dit in het bedoeld arrondissement verblijft.".

Le Conseil d'Etat, section de législation, peut réitérer cette observation à propos du projet soumis pour avis (1).

---

(1) Le ministre flamand de l'Enseignement estime qu'à la fin du processus de ratification, les autorités belges seront appelées à formuler une réserve à cette fin : voir son exposé dans Doc. parl., Vl. P., 1998-99, n° 1310/2, 6.

OBSERVATIONS RELATIVES AU TEXTE

1. Il serait préférable de rédiger l'intitulé comme suit : "Projet de loi portant assentiment à la Convention portant statut des Ecoles européennes et aux Annexes I et II, signées à Luxembourg le 21 juin 1994".

2. Compte tenu de l'observation relative à l'intitulé, il conviendrait de rédiger l'article 2 comme suit : "La Convention portant statut des Ecoles européennes, et les Annexes I et II, signées à Luxembourg (...)".

OBSERVATION FINALE - ACCORD DE COOPERATION

En son avis L. 25.441/1 précité, le Conseil d'Etat, section de législation, a observé ce qui suit :

> "Luidens artikel 92bis, § 4bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, sluiten de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten, elk wat hen betreft, in ieder geval één of meer samenwerkingsakkoorden over de vertegenwoordiging van België bij internationale en supranationale organisaties en over de procedure in verband met de standpuntbepaling en met de bij gebreke van consensus aan te nemen houding in deze organisaties.
>
> Het voorliggende verdrag omvat verscheidene bepalingen die verwijzen naar besluitvormingsprocessen waarin de verdragsluitende partijen zijn betrokken, zoals onder meer, de gratis terbeschikkingstelling en het onderhoud van lokalen (artikel 2.3 van het verdrag), de detachering of aanstelling van leerkrachten (artikel 3.2 en 12.4, a) en de vertegenwoordiging, het stemrecht en het voorzitterschap in de raad van bestuur (artikel 8.1,a en 8.5). Deze en andere aangelegenheden betreffen "de vertegenwoordiging van België" resp. "de standpuntbepaling en ... de bij gebreke van consensus aan te nemen houding" waarover de intern bevoegde

overheden verplicht zijn een samenwerkingsakkoord te sluiten.

Het bestaande samenwerkingsakkoord met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie kan hier geen toepassing vinden, in strijd met de bewering van de gemachtigde van de regering, aangezien hier op geen enkel ogenblik sprake is van beraadslagingen of werkzaamheden in het kader van de Ministerraad van de Europese Unie.

Het Vlaams Parlement zal er dan ook moeten over oordelen of het zijn instemming met dit verdrag afhankelijk maakt van het voorafgaandelijk sluiten van een samenwerkingsakkoord. In ieder geval is dit samenwerkingsakkoord ook onderworpen aan decretale goedkeuring krachtens artikel 92bis, § 1, tweede lid, van de voormelde bijzondere wet tot hervorming van de instellingen.".

Le Conseil d'Etat se doit de réitérer cette observation, moyennant les adaptations nécessaires, et il appartiendra aux chambres législatives d'apprécier, à leur tour, si elles font dépendre l'assentiment à la convention de l'accord de coopération précité (1).

---

(1) Dans son exposé mentionné dans la note de bas de page précédente, le ministre flamand de l'Enseignement a fait valoir que, dans son observation, le Conseil d'Etat n'avait pas tenu compte du fait que la coopération à cet égard était déjà réglée par l'accord de coopération du 20 novembre 1990 entre l'Etat et les Communautés relatif au respect des obligations de la Belgique envers les écoles européennes, et à leur financement (M.B., 20 février 1991, 3309). La teneur de cet accord de coopération ne recouvre toutefois pas les matières réglées par le projet examiné. Au demeurant, l'exposé des motifs se rapportant au projet précise qu'"une révision de l'accord de coopération s'impose".

De kamer was samengesteld uit

de Heren D. VERBIEST, kamervoorzitter,
Messieurs président de chambre,

M. VAN DAMME, staatsraden,
J. SMETS, conseillers d'Etat,

G. SCHRANS, assessoren van de
A. SPRUYT, afdeling wetgeving,
assesseurs de la
section de législation,

Mevrouw A. BECKERS, griffier,
Madame greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. D. VERBIEST.

Het verslag werd uitgebracht door de H. G. VAN HAEGENDOREN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. W. PAS, adjunct-referendaris.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. D. VERBIEST.

Le rapport a été présenté par M. G. VAN HAEGENDOREN, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. W. PAS, référendaire adjoint.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

A. BECKERS

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

D. VERBIEST